

OCHRONA SYGNALISTÓW

Nowy projekt ustawy o sygnalistach

co się zmieniło i czego możemy się spodziewać?

Rozszerzono krąg podmiotów, do których stosuje się przepisy ustawy.

W nowym projekcie określono, że zgłoszenia zewnętrzne zobowiązany jest przyjmować podmiot prawny, na rzecz którego wykonuje pracę co najmniej 50 osób – niezależnie od podstawy nawiązania stosunku prawnego (umowa o pracę, umowa zlecenie, inne relacje gospodarcze).

Rozszerzono katalog osób zgłaszających do których stosuje się ustawę o:

- pracowników tymczasowych,
- praktykantów,
- funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej.

Według projektu ustawę stosować się będzie do osoby wymienionej w art. 4 ust. 1 - jeśli zgłosi lub ujawni informacje uzyskane przed nawiązaniem stosunku pracy lub innego stosunku prawnego stanowiącego podstawę świadczenia pracy, usług lub pełnienia funkcji albo dostarczania towarów, lub gdy taki stosunek już ustał.

Zmodyfikowano zakres informacji do których stosuje się ustawę.

W aktualnym brzmieniu nie będzie miała zastosowania w sytuacji, gdy znajdą zastosowanie:

- przepisy o ochronie informacji niejawnych,
- przepisy związane z tajemnicą związaną z wykonywaniem zawodów medycznych oraz prawniczych,
- przepisy postępowania karnego związane z tajemnicą rozprawy postępowania przygotowawczego oraz tajemnicy rozprawy sądowej prowadzonej z wyłączeniem jawności.

Zgodnie z dyrektywą w dalszym ciągu przepisy chroniące sygnalistów nie będą miały zastosowania do naruszeń prawa w zakresie zamówień publicznych w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa w rozumieniu ustawy Prawo Zamówień Publicznych.

Co do zasady objęto ochroną ustawy zgłaszających ANONIMOWO.

Taki zgłaszający ma zostać objęty ochroną jeśli dojdzie do ujawnienia jego tożsamości i doświadczy on działań odwetowych, a pozostałe przesłanki co do ochrony osoby ujawniającej naruszenia prawa zostaną spełnione. Nie oznacza to, że organizacje będą musiały rozpatrywać zgłoszenia anonimowe - według projektu decyzja czy to zrobić nadal będzie należeć do organizacji.

Dane osobowe sygnalisty mogą zostać ujawnione jeśli istnieje konieczny i proporcjonalny obowiązek wynikający z przepisów prawa.

Ujawnienia może dokonać organ publiczny lub inny organ. O ujawnieniu powiadamiać będzie sygnalistę - w formie papierowej lub elektronicznej - wraz z uzasadnieniem powodów ujawnienia - chyba, że takie powiadomienie zagrozi postępowaniu wyjaśniającemu lub postępowaniu sądowemu.

Zróznicowano okres przechowywania danych osobowych przetwarzanych w związku ze zgłoszeniem:

- dane przetwarzane w związku ze zgłoszeniem przez RPO - 12 miesięcy od dnia przekazania zgłoszenia do organu publicznego właściwego do podjęcia działań następczych.
- dane przetwarzane w związku ze zgłoszeniem oraz podjęciem działań następczych przez podmiot prawny oraz organ publiczny - nie dłużej niż 15 miesięcy od dnia zakończenia działań następczych.

Rozszerzono przykładowy katalog działań odwetowych:

- mobbing
- przymus, zastraszanie lub wykluczenie,
- dyskryminacja,
- niekorzystne lub niesprawiedliwe traktowanie,
- spowodowanie straty finansowej w tym gospodarczej lub utraty dochodu,
- wyrządzenie innej szkody niematerialnej, w tym nadszarpnięcia reputacji, zwłaszcza w mediach społecznościowych (!),

Jako działania odwetowe mają być zakwalifikowane również próby lub groźby zastosowania takich działań.

Dokonanie zgłoszenia nie będzie mogło stanowić podstawy do:

- wypowiedzenia, odstąpienia lub rozwiązania bez wypowiedzenia umowy, której stroną jest sygnalista w szczególności dotyczącej sprzedaży lub dostawy towarów lub usług,
- nałożenia obowiązku bądź odmowy przyznania, ograniczenia lub odebrania uprawnienia w szczególności koncesji, zezwolenia lub ulgi.

chyba, że osoba dokonująca takich działań UDOWODNI, że kierowała się obiektywnymi i należycie uzasadnionymi powodami.

ODPOWIEDZIALNOŚĆ CYWILNA

- odszkodowanie od pracodawcy lub drugiej strony stosunku prawnego za działania odwetowe sygnalista będzie mógł dochodzić w PEŁNEJ WYSOKOŚCI,
- odszkodowanie za świadome zgłoszenie nieprawdziwych informacji w wysokości - CO NAJMNIEJ przeciętnego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw obowiązującego w dniu dokonania zgłoszenia lub ujawnienia publicznego.

Dokonanie zgłoszenia lub ujawnienia publicznego nie będzie mogło stanowić podstawy odpowiedzialności.

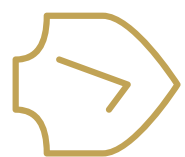
w przypadku wszczęcia postępowania dotyczącego odpowiedzialności - sygnalista będzie mógł wystąpić o umorzenie takiego postępowania.

Rozszerzono katalog nieważności zapisów umownych, które przewidują stosowanie środków odwetowych.

Projekt zakłada, że ustawa nie będzie mieć zastosowania do urzędów lub jednostek organizacyjnych gminy liczącej mniej niż 10 000 mieszkańców.

Osobie ubiegającej się o wykonywanie pracy na podstawie stosunku pracy lub innego stosunku prawnego stanowiącego podstawę świadczenia pracy lub usług lub pełnienia funkcji podmiot prawny zobowiązany będzie do przekazania informacji o procedurze wewnętrznej wraz z rozpoczęciem rekrutacji lub NEGOCJACJI poprzedzających zawarcie umowy.

W przepisach dotyczących procedury wewnętrznej (w poprzedniej wersji regulamin zgłoszeń wewnętrznych):

- usunięto wymóg zamieszczania informacji o tym czy przyjmowane są zgłoszenia anonimowe (anonimowi sygnaliści są chronieni z mocy ustawy),
- zrezygnowano z uwzględniania w treści procedury wewnętrznej działań następczych przyjmowanych w celu zweryfikowania informacji o naruszeniach prawa oraz środków jakie mogą zostać zastosowane w przypadku stwierdzenia naruszenia prawa,
- zrezygnowanego z dobrowolnego wskazania rodzajów naruszeń prawa, odnośnie których pracodawca zachęcałby do ich zgłaszania w pierwszej kolejności do pracodawcy,
- wskazano, że może zawierać (fakultatywne) ustanowienie systemu zachęt do korzystania z procedury wewnętrznej,

Zmieniono sposoby przyjmowania zgłoszeń: w obecnym projekcie będzie można wybrać sposób ustny, papierowy lub pisemny.

Doprecyzowano sposób dokonywania zgłoszenia telefonicznego lub ustnego.

Zgłoszenie to ma być dokumentowane w formie:

- nagrania rozmowy umożliwiające jej wyszukanie,
- kompletnej i dokładnej transkrypcji przygotowanej przez jednostkę, osobę lub podmiot odpowiedzialną za przyjmowanie zgłoszeń,
- zgłoszenie ustne i dokonane za pomocą nienagrywanej linii telefonicznej dokumentowane jest zaś z wykorzystaniem dokładnego protokołu rozmowy przez jednostkę, osobę lub podmiot odpowiedzialny za przyjmowanie zgłoszeń,
- zgłaszający ma prawo do sprawdzenia poprawienia i zatwierdzenia transkrypcji lub protokołu rozmowy przez ich podpisanie,
- bezpośrednie spotkanie (na żądanie sygnalisty) za zgodą zgłaszającego jest dokumentowane w formie: nagrania lub protokołu.

Przewidziano wprowadzenie obowiązku objęcia tajemnicą osoby i podmioty biorące udział w rozpoznawaniu zgłoszeń także po ustaniu stosunku pracy lub innego stosunku prawnego, w ramach którego wykonywały tę pracę.

Podmioty prywatne na których rzecz wykonuje pracę co najmniej 50 lecz nie więcej niż 249 osób - będą mogły dzielić się zasobami w zakresie PRZYJMOWANIA I WERYFIKACJI ZGŁOSZEŃ oraz PROWADZENIA POSTĘPOWANIA WYJAŚNIAJĄCEGO (już nie podejmowania działań następczych jak to było w poprzednim projekcie).

Podmioty publiczne mogą ustalić na podstawie umowy procedurę wewnętrzną wspólną dla kilku urzędów lub jednostek organizacyjnych w ramach jednej gminy lub kilku gmin -

pod warunkiem zapewnienia ich odrębności i niezależności od procedury przyjmowania zgłoszeń zewnętrznych i

PODEJMOWANIA DZIAŁAŃ NASTĘPCZYCH.

ALE! Podmioty te mają być odrębnymi administratorami danych pozyskanych w związku z przyjmowaniem i weryfikacją zgłoszeń.

Administrator ma podejmować działania mające na celu:

- zapewnienie ochrony przed nieuprawnionym dostępem do danych,
- zapewnienie integralności danych,
- określenie zasad bezpieczeństwa przetwarzanych danych, w tym danych osobowych,
- określenie zasad zgłaszania naruszenia ochrony danych osobowych,
- zapewnienie rozliczalności.

NOWY PRZEPIS

Przy ocenie, czy działanie następcze jest odpowiednie, uwzględnia się w szczególności czynności podjęte w celu zweryfikowania informacji o naruszeniu, prawidłowość oceny informacji o naruszeniu oraz adekwatność środków podjętych w następstwie stwierdzenia naruszenia, w tym, w odpowiednim przypadku, w celu zapobiegnięcia dalszym naruszeniom, z uwzględnieniem wagi naruszenia.

SANKCJE KARNE

- utrudnianie lub usiłowanie dokonania zgłoszenia,
- utrudnianie lub usiłowanie dokonania zgłoszenia z użyciem przemocy, groźby lub podstępem,
- działania odwetowe wobec osoby, która dokonała zgłoszenia lub ujawnienia publicznego, osób pomagającym w dokonaniu zgłoszenia lub osób powiązanych ze zgłaszającym,
- naruszenie obowiązku zachowania poufności tożsamości osoby, która dokonała zgłoszenia lub ujawnienia publicznego, osób pomagającym w dokonaniu zgłoszenia lub osób powiązanych ze zgłaszającym,
- świadome dokonanie zgłoszenia lub ujawnienia publicznego nieprawdziwych informacji lub pomocnictwo w dokonaniu zgłoszenia nieprawdziwych informacji,
- nieustanowienie procedury wewnętrznej albo ustanowienie procedury wewnętrznej, która nie spełnia wymagań ustawowych.

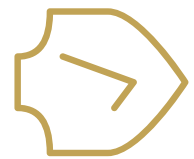

TERMINY

- podmioty prywatne, na rzecz których pracę wykonuje powyżej 250 osób,
- **NIEZALEŻNIE OD POZIOMU ZATRUDNIANIA** - podmioty wykonujące działalność w zakresie usług, produktów i rynków finansowych oraz zapobiegania praniu brudnych pieniędzy i finansowaniu terroryzmu, bezpieczeństwa transportu i ochrony środowiska – Jak te podmioty? Sprawdź [TUTAJ](#)
- podmioty publiczne
- mają obowiązek wdrożenia procedur wewnętrznych w ciągu miesiąca od wejścia w życie ustawy. Ustawa wchodzi w życie po upływie 2 miesięcy od dnia ogłoszenia.

Podmioty prywatne, na rzecz których wykonuje pracę co najmniej 50 i mniej niż 250 osób mają czas do 17 grudnia 2023.

BŁAŻEJ WĄGIEL

Potrzebujesz pomocy:

- w badaniu ryzyk i zagrożeń wystąpienia naruszeń prawa w organizacji,
- wyboru odpowiedniego kanału zgłaszania,
- przeszkoleniu i przygotowaniu materiałów edukacyjnych z zakresu nowych obowiązków,
- obsługi zgłoszeń, postępowań wyjaśniających i działań następczych?

Służymy pełnym wsparciem.

BWAGIEL@IPSOLEGAL.PL

+48 509 163 107

